

УДК 781.68:784.2/4.071.2

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-109-2-40-49>

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ВОКАЛЬНОГО ТВОРУ У КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКІЙ ПАРАДИГМІ

О. А. Дзюба

ORCID 0009-0000-0167-4902

У статті розглядаються теоретичні аспекти проблеми пошуку шляхів розвитку хорового виконавства за умов сучасного культурно-освітнього середовища. Метою представлених у публікації матеріалів є актуалізація звернення до хорової інтерпретації як ефективного засобу пробудження та розвитку інтересу учнівської молоді до колективної співочої діяльності. Аналізуються поняття «хорова інтерпретація» та значущі аспекти залучення молоді до хорового виконавства. Як пріоритетне визначається опора на такі складові колективної музично-творчої діяльності: перцептивну (особливості музичного сприйняття, співпереживання, осмислення музичної інформації, її смислового та емоційного наповнення); комунікативну (діалог між виконавцями та авторами музичного твору, хормейстером та співаками хору, учасниками хорового колективу, виконавським колективом та слухацькою аудиторією); інтерактивну (творчу взаємодію між усіма учасниками мистецько-творчого процесу).

Хорова інтерпретація розглядається у руслі характерних тенденцій розвитку сучасного музичного виконавства, музичної освіти, серед яких вирізняється поліхудожній підхід до організації музичної діяльності. Хорова інтерпретація аналізується як вид, форма колективної мистецько-творчої, музичної діяльності, засіб музичного виконання та музичного виховання. Розбираються два основні напрями хорової інтерпретації (інтерпретація образотворча та персоніфікована) та вимоги до керівника-хормейстера та співаків хору.

Констатується недостатня підготовленість вчителів музичного мистецтва та педагогів додаткової освіти до включення хорової інтерпретації до музично-освітнього процесу та концертно-виконавчої практики. Обґрунтовується необхідність активнішого включення у зміст професійної підготовки педагогів-музикантів розділів, що орієнтують на практичне впровадження елементів інтерпретації вокального твору у музично-освітній процес.

Ключові слова: інтерпретація вокально-хорового твору, концертно-хорове виконання, диригування, культурно-освітнє середовище.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Здійснювана на сучасному етапі розвитку модернізація вітчизняної освіти вважатиметься виправданою та ефективною за умови збереження як головної мети – формування високоосвіченої, духовно багатой, цивільно активної, творчо обдарованої особистості, здатної до успішної самореалізації в умовах нашого суспільства у його динамічному розвитку. У реалізації зазначеної мети найважливішу роль відіграє звернення до культурно-освітнього, особистісно розвиваючого потенціалу мистецтва, мистецько-творчої діяльності. Так, колективне музичне виконавство в різних його видах має великі можливості у розвитку емоційної, когнітивної, комунікативної сфер, формуванні умінь міжособистісної взаємодії.

Вокально-хорове виконавство, незважаючи на те, що в останні роки спостерігається в практиці основної та додаткової освіти здавання позицій в організації культурного (музичного) дозвілля учнівської молоді, продовжує залишатися одним з найбільш перспективних видів музично-творчої діяльності. Як обґрунтування даного твердження можна посперечатися на характеристики базових компонентів та функцій реалізації комунікативно-розвиваючого потенціалу занять колективною співочою діяльністю. Проведений аналіз дозволив встановити, що феномен хорової культури свідчить про досягнення загальноісторичного розвитку людства щодо набутих форм організації життєвого простору за рахунок ефективності та різноманітності способів діяльності людини (філософський аспект); що хорова культура визначає інтеграцію особистого та соціального у свідомості особистості (психологічний аспект); що реалізований освітній потенціал дозволяє транслювати культурні досягнення людства в різних галузях його діяльності та актуалізує необхідність формування педагогічної культури, що забезпечує інтеграцію педагогіки до система загальнонародської культури (педагогічний аспект); що музично-педагогічна діяльність, яка забезпечує накопичення музичних цінностей хорового мистецтва, актуалізує необхідність формування у підростаючого покоління хорової культури як складової духовної культури людства (музично-педагогічний аспект). Вивчення сутності та специфіки культури хорового виконання майбутнього вчителя музики базується на аксіологічному, діяльнісному та компетентнісному підходах. Вокально-хорова підготовка визначена як головний сегмент професійної підготовки та компетентності у вокально-

хоровій сфері, робота з хором позначена як важлива складова професійної компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва (Козир, 2008).

Залучення учнівської молоді до процесу художньо-творчої комунікації в ході занять хоровим виконавством в умовах правильно організованого культурно-освітнього середовища приносить очікувані результати при врахуванні таких важливих аспектів, як перцептивна складова музично-виконавчої діяльності. В її основі лежать сприйняття, співпереживання, інтерпретація та осмислення закладеної в даному музичному тексті смислової, емоційної інформації. Як зазначають О. Бухнієва і В. Сердюченко, основною ланкою в художньо-творчому процесі, а хорове виконання виступає яскравою його складовою, є сприйняття та активне занурення в художньо-образний зміст музичного твору, його інтерпретація, пробудження емоційного відгуку, художньої уяви у виконавців (хористів і диригента) (2024). Здатність до пробудження в учнів емоційної чуйності є найважливішим компонентом професійної майстерності педагога-музиканта, керівника хорового колективу. Наступною складовою є комунікативна особливість. Вона включає вибудовування організованого керівником співацького колективу діалогу між виконавцями та авторами музичного твору, його інтерпретації в ході осягнення закладеної авторами художньо-образно-смислової інформації; хормейстером та учасниками хорового колективу в процесі розучування, розробки та реалізації виконавчої концепції; виконавцями-хористами, включеними до мистецько-комунікативного процесу, мистецько-творчої взаємодії в умовах репетиційної та концертно-виконавчої діяльності; виконавчим колективом та слухачською аудиторією, яка сприймає, приймає та оцінює запропоноване творчим виконавським колективом прочитання художньо-образного змісту музичного твору.

Визначаючи зміст і призначення подібної художньої комунікації, неможливо не погодитися з думкою багатьох фахівців хорового співу, які бачать суть мистецтва (а хорове виконання – його невід’ємна складова) у викликанні в собі як художнику, творцю співтворця-виконавця) випробуваних при інтерпретації художніх образів почуттів та передачі їх іншим за допомогою зовнішніх знаків – звуків, фарб, ліній, рухів таким чином, щоб вони при сприйманні цієї інформації пережили ці почуття у собі. Виконуючи комунікативну функцію, хорове виконавство стає найважливішим засобом створення атмосфери художньо-творчого спілкування, надважливою для виховання творчої особистості (Сироткіна, 2022).

Наступна інтерактивна складова передбачає організацію творчої взаємодії між усіма суб’єктами художньо-творчого процесу в ході спільних

пошуків та обговорень, інтерпретації хорового твору, необхідною для осягнення образно-сміслового змісту інформації, вибудовування та осмислення виконавської концепції, спільного пошуку виконавчих засобів, що збагачують вокально-хорові презентаційні можливості концертно-виконавського колективу (Хайлун, 2021).

Слід визнати, що успішність розвитку хорового концертного виконавства в сучасних умовах багато в чому залежить не тільки від збереження та розвитку його традицій, розширення репертуарної політики, впровадження у практику співацького виховання різноманітних методик музичного та вокального розвитку учнів, але й від врахування тенденцій сучасного полікультурного культурно-освітнього, комунікативного простору, що навколо складається сьогодні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У розумінні сучасних вітчизняних вчених-філософів, педагогів, мистецтвознавців (В. Андрущенко, Г. Волинка, С. Гончаренко, А. Іваницький, А. Козир, Н. Коротєєва, Л. Куненко, Г. Лозко, Ю. Руденко, М. Стельмахович та ін.) пріоритетне фундаментальне значення національної культури за напрямками, темпами та якістю освітньої політики в цілому обумовлює визначення вокально-хорової культури сучасної молоді, науково-теоретичної, методологічної основи та методичного забезпечення, що концентрує в собі систему цінностей національного державотворення українського народу, його вокально-хорової культурної спадщини в якості однієї із засадничих констант вітчизняної педагогіки вищої школи (Ярошевська, 2017).

Аналіз наукової літератури доводить, що зарубіжними та вітчизняними вченими А. Авдієвським, А. Козир, О. Коломієць, В. Краснощоківим, П. Ніколаєнко, Т. Овчинниковою, Н. Орловою, К. Пігровим, О. Раввіновим, О. Ростовським, Г. Стуловою, Г. Струве, Ю. Юцевичем досліджено різні аспекти історії хорового співу, вокальної роботи у хорі, інтерпретації та елементів хорової звучності, роботи диригента над хоровим твором, методики роботи вчителя з хоровим колективом учнів (Гавриш, 2006).

Окремі аспекти професійної підготовки були предметом наукових досліджень, присвячених особливостям удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва (М. Букач, О. Ляшенко, І. Мостова, Т. Ткаченко та ін.); формуванню музично-виконавчої діяльності (І. Грінчук, Н. Згурська, І. Мостова, Г. Саїк та ін.), компонентам педагогічної майстерності вчителів музичного мистецтва (В. Крицький, Л. Мартинюк, Т. Стратан, М. Тимошенко та ін.); питанням методики вокально-хорової роботи (Л. Костенко, П. Ніколаєнко, Г. Стасько, Т. Смирнова та ін.). Значну увагу проблемі виховання керівників колективів, створенню умов активної особистості розглядали І. Бех, Л. Божович, Д. Ельконін, А. Лутошкін,

А. Макаренко, Л. Новікова, І. Підласий, В. Сухомлинський та ін. Із сучасних дослідників окремих аспектів диригентсько-хорової підготовки торкалися українські вчені М. Дем'яненко, В. Іванов, Л. Корній, П. Маценко, Л. Нечипаренко, В. Пашенко, Ю. Ясиновський, К. Шамаєва та ін. (Ярошевська, 2017).

Виклад основного матеріалу. Проблематика національно-культурного розмаїття та самовираження, освітлене ЮНЕСКО у «Конвенції про охорону та заохочення різноманітності форм культурного самовираження», є підтриманою в Україні на законодавчому рівні, зокрема, у нормативно-правовій базі, розробленій МОН. Концептуальні положення розвитку вітчизняної освіти викладено у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» і ін. припускають не тільки підвищення якості освіти, професійного рівня педагогічних кадрів на основі її невіддільності від національного ґрунту, але і творчу взаємодію різних освітньо-педагогічних систем, зокрема розвитку вокально-хорового концертного виконавства.

Огляд науково-методичної і мистецтвознавчої літератури з питань творчо-інтерпретаційного аналізу музичних творів показав, що перевага досліджень простежується у розгляді сутності інтерпретації. Сутність поняття інтерпретація постає як фундаментальна операція мислення, надання сенсу будь-яким проявам творчо-виконавської діяльності людини, що визначається у слуховій і чуттєво-наочній формі. Інтерпретація – основа будь-якого процесу комунікації – виникає при необхідності тлумачення творів художньої літератури, музики, мистецтва та ін. (Гончаренко, 2011). У науковій літературі з мистецтвознавства інтерпретація розуміється як результат художнього тлумачення музичного твору. На думку О. Бухнієвої і В. Сердюченко, формування музично-виконавчої, зокрема вокально-хорової майстерності, відбувається «тільки у поєднанні з художньою інтерпретацією» (2024).

Однією з тенденцій розвитку сучасного хорового виконавства є поєднання його традиційних засад з інтегрованим поліхудожнім підходом до організації репетиційного процесу та концертно-презентаційної діяльності. Згідно з даними досліджень науковців П. Ніколасенко, Г. Стасько, Т. Смирнової та ін., його застосування обґрунтовано, перш за все, внутрішніми зв'язками художньо-виразних засобів різних видів мистецтва: слова, звуку, інтонації, жести, пластики руху, міміки, можливостей сценічного простору тощо (Падалка, 2008). Як один з перспективних методів залучення широкого спектру видів мистецтв у музично-виконавчу та музично-освітню вокально-хорову практику виділяємо метод художнього контексту в інтерпретаційному підході до вокально-хорового твору,

застосування якого позитивно впливає на розвиток інтересу до музичної культури, різних видів музичної діяльності (зокрема, залучення до хорового виконавства), формування розуміння взаємозв'язків, взаємодії різних видів мистецтв, їхньої ролі в особистісній творчій самореалізації.

Включення інтерпретаційного підходу до хорового виконання є, з одного боку, відображенням характерних тенденцій у розвитку сучасної музичної культури, в тому числі музичного виконавства, з іншого боку, важливою складовою поліхудожнього підходу у музичному вихованні учасників хорових колективів. У той же час, незважаючи на актуальність включення елементів інтерпретації до різних видів музично-виконавчої діяльності, зокрема концертно-хорового співу, у практиці музичної освіти спостерігаються певні протиріччя: між значимістю та недостатністю точною опрацьованістю методичних аспектів впровадження інтегрованого поліхудожнього підходу до дитячого хорового виконавства; між затребуваністю включення хорової інтерпретації до процесу музичної освіти та слабкої реалізації її розвиваючого потенціалу в роботі з хоровими колективами. Дана ситуація стала орієнтиром при постановці мети цієї статті – вивчення теоретичних аспектів феномена хорової інтерпретації як засобу пробудження та розвитку інтересу до концертно-хорового виконавства (Матвеева, 2005).

Як показують дослідження, для сприйняття тієї або іншої музики слухачами має існувати певний музичний тезаурус, звідки композитор черпає свої музичні ідеї, а слухач розшифровує їх (інтерпретує) насамперед на емоційному рівні. Цей процес, на думку О. Бухнісової, повинен проходити таким чином: одномоментний образ майбутнього твору спалахує з перших тактів і в душі слухача керує його сприйняттям, що звучить в злагоді з тим твором, що відзвучав: з незліченних запасів пам'яті завчасно витягуються музично-мовні та стилістичні знання (Бухнієва, 2024). Дія механізму згортання поширюється і за межі твору: завдяки йому музиканти та слухачі зберігають у собі образи цілих стилів, жанрів, музичних епох. У випадку із сучасною музикою цей процес гальмується стереотипами музичного мислення, інерцією сприйняття, яке «не наздоганяє» інтерпретацію сучасної музики. Проблема розширення слухового діапазону, мотивація до вивчення, інтерпретації та виконання сучасної музики вимагає свого вирішення в педагогічній науці та практиці, які мають цілеспрямовано готувати студентів до сприйняття стилістично складної для них музики, одночасно розвиваючи та виховуючи необхідні для цього особистісні якості, пов'язані із мотиваційною сферою.

Аналіз літератури, навчальних планів та практичного стану процесу навчання у межах поставленої проблеми дозволили виділити у структурі

готовності до інтерпретації хорового твору три компоненти: мотиваційно-ціннісний, інформаційно-змістовний та операційно-діяльнісний. Мотиваційно-ціннісний компонент відбиває світогляд та спрямованість особистості, позитивне ставлення до майбутньої професійної діяльності; змістовно-інформаційний – це сформовані професійні знання, що відповідають вимогам підготовки сучасного спеціаліста в галузі хорового мистецтва; операційно-діяльнісний компонент характеризується наявністю комплексу вмінь та навичок, що дозволяють вирішувати професійні завдання. Крім того, сполучною ланкою у поданій структурі є міждисциплінарні зв'язки, які мають сприяти вирішенню поставленого завдання (Гавриш, 2006).

Одним із напрямів, орієнтованих на формування у студентів готовності до введення в хорове виконавство інтерпретації, є включення до змісту навчальних дисциплін розділів, які висвітлюють окремі аспекти її використання у музично-освітньому процесі. Наприклад, при вивченні різних мистецьких курсів студенти, розглядаючи сучасні тенденції в музичній освіті, музичному виконанні, аналізують можливості включення елементів інтерпретації до хорового виконавства, змісту музичних занять (концертно-хорове музикування, спів). Вони розробляють варіанти інтерпретації дитячих пісень, апробують їх на практичних заняттях (з подальшим обговоренням «проблемних зон», ситуацій, шляхів їх подолання), що виникають у ході роботи. На наш погляд, на ці заняття відводиться недостатньо часу для повноцінної підготовки до самостійної роботи в цьому напрямі педагогічної діяльності. При розробці перспектив удосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів актуальним стає запровадження у навчальний план спецкурсу «Інтерпретація у концертному хоровому виконавстві». У курсі увагу необхідно концентрувати на розробці виконавчої концепції музичного твору та його інтерпретації на основі інтеграційного та міждисциплінарного підходу до культури концертно-хорового виконавства.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Включення інтеграції різних видів художньо-творчої діяльності до вивчення дисциплін (методики музичного навчання, хорового класу та практичної роботи з хором, класу хорового диригування та читання хорових партитур, педагогічної та хормейстерської практик, інноваційних технологій у музичній освіті тощо) сприятиме вдосконаленню підготовки майбутніх вчителів галузі хорового виконавства (Сироткіна, 2022). Проведений аналіз сучасних тенденцій розвитку хорового виконавства, теоретичних аспектів музично-виконавського процесу дає змогу акцентувати увагу на активному впровадженні хорової інтерпретації до хорової практики. Позиціонування

поліхудожнього підходу як основоположного у формуванні компетентності в галузі використання інтерактивних технологій, побудованих на взаємодії різних мистецтв та видів художньо-творчої діяльності в музичному навчанні, допоможе формуванню у майбутніх педагогів професійної мобільності в діяльності, успішної педагогічної творчої самореалізації в умовах сучасних тенденцій, що розвиваються в освіті. Вважаємо інтерпретацію концертного вокально-хорового твору особливим культурним феноменом, який не втратив актуальність у світі і має бути вивчений надалі.

Література

1. Бухнієва О., Сердюченко В. Інтерпретаційний аналіз в структурі професійної компетентності педагога-музиканта : монографія. *The functioning of culture and art during the war*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2024. С. 46-61. DOI: 10.30525/978-9934-26-418-4-3
2. Гавриш І. Теоретико-методологічні засади формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Харків, 2006. 475 с.
3. Гончаренко С. У. Український енциклопедичний словник. Рівне : Волинські обереги, 2011. 552 с.
4. Козир О. В. Професійна майстерність вчителів музики: теорія і практика формування у системі багаторівневої освіти : монографія. Київ : НПУ імені М. Драгоманова, 2008. 378 с.
5. Матвєєва О. В. Координація надійності співу майбутніх учителів музики в контексті емоційної когнітивної теорії дисонансу. *Ідеї опіки дітей та молоді в історико-педагогічній науці: збірка наукових праць*, 2005. Івано-Франківськ. С. 78-82.
6. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) : монографія. Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
7. Сироткіна Ж. Формування у майбутніх учителів музики уявлення про музичне мистецтво як засіб міжособистісного спілкування. *Освітні обрії Івано-Франківського обласного інституту післядипломної освіти і Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника* : наук.-пед. журн., 2022. 55 (2). С. 90-93. DOI: 10.15330/obrii.55.2.90-93
8. Хайлун Ван. Поетапна методика формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними колективами. *KELM. Knowledge, Education, Law, Management*, 2021. № 4 (32), Vol. 1. С. 21-27.
9. Ярошевська Л. В. Методика диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій одеської хорової школи : дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2017. 195 с.

References

1. Bukhniieva, O., Serdiuchenko, V. (2024). Interpretatsiyni analiz v strukturі profesiinnoi kompetentnosti pedahoha-muzykanta [Interpretive analysis in the structure of the professional competence of a teacher-musician]: monohrafiia *The functioning of culture and art during the war*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”. S. 46-61. DOI: 10.30525/978-9934-26-418-4-3 (ukr)
2. Havrysh, I. (2006). Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do innovatsiinoi profesiinoi dialnosti [Theoretical and methodological principles of formation of readiness of future teachers for innovative professional activity]: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Kharkiv (ukr).
3. Honcharenko, S. U. (2011). Ukrainskyi entsyklopedychnyi slovnyk [Ukrainian encyclopedic dictionary]. Rivne : Volynski oberehy (ukr).
4. Kozyr, O. V. (2008). Profesiina maisternist vchyteliv muzyky: teoriia i praktyka formuvannia u systemi bahatorivnevoi osvity [Professional skill of music teachers: theory and practice of formation in the system of multi-level education]: monohrafiia. Kyiv : NPU imeni M. Drahomanova (ukr).
5. Matvieieva, O. V. (2005). Koordynatsiia nadiinosti spivu maibutnikh uchyteliv muzyky v konteksti emotsiinoi kohnityvnoi teorii dysonansu [Coordination of the reliability of future music teachers' singing in the context of the emotional cognitive theory of dissonance]. *Idei opiky ditei ta molodi v istoryko-pedahohichnii nauksi: zbirka naukovykh prats. Ivano-Frankivsk*. S. 78-82 (ukr).
6. Padalka, H. M. (2008). Pedahohika mystetstva (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin) [Art pedagogy (Theory and teaching methods of art courses)] : monohrafiia. Kyiv : Osvita Ukrainy (ukr).
7. Syrotkina, Zh. (2022). Formuvannia u maibutnikh uchyteliv muzyky uiavlennia pro muzychne mystetstvo yak zasib mizhosobystisnoho spilkuvannia [Formation of future music teachers' ideas about musical art as a means of interpersonal communication]. *Nauk.-ped. zhurn. Osvitni obrii Ivano-Frankivskoho oblasnoho instytutu pisladyplomnoi osvity i Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasyliia Stefanyka*. 55 (2). S. 90-93. DOI: 10.15330/obrii.55.2.90-93 (ukr).
8. Khailun, Van (2021). Poetapna metodyka formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do tvorcho-interpretatsiinoi roboty zi shkilnymy kolektyvamy [A step-by-step method of forming the readiness of future music teachers for creative and interpretive work with school groups]. *KELM. Knowledge, Education, Law, Management. № 4 (32), Vol. 1*. S. 21-27 (ukr).
9. Yaroshevska, L. V. (2017). Metodyka dryhentsko-khorovoï pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky na osnovi tradytsii odeskoï khorovoï shkoly [The method of conducting and choral training of the future music teacher based on the traditions of Odessa choral school]: dys... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv (ukr).

INTERPRETATION OF A VOCAL WORK IN THE CONCERT-PERFORMANCE PARADIGM**O. Dzyuba**

The article examines the theoretical aspects of the problem of finding ways to develop choral performance under the conditions of the modern cultural and educational environment. The purpose of the materials presented in the publication is to actualize the appeal to choral interpretation as an effective means of awakening and developing the interest of schoolchildren in collective singing activities. The concept of "choral interpretation" and significant aspects of youth involvement in choral performance are analyzed. Priority is given to relying on the following components of collective music-creative activity: perceptual (peculiarities of musical perception, empathy, comprehension of musical information, its semantic and emotional content); communicative (dialogue between performers and authors of a musical work, choirmaster and choir singers, members of the choir, the performing team and the listening audience); interactive (creative interaction between all participants of the artistic and creative process).

Choral interpretation is considered in line with the characteristic trends in the development of modern musical performance, musical education, among which a multi-artistic approach to the organization of musical activity stands out. Choral interpretation is analyzed as a type, form of collective artistic and creative, musical activity, a means of musical performance and musical education.

Two main directions of choral interpretation (artistic and personalized interpretation) and requirements for the leader-choirmaster and choir singers are analyzed. Inadequate preparation of music teachers and teachers of additional education for the inclusion of choral interpretation in the musical-educational process and concert-performance practice is noted. The necessity of a more active inclusion in the content of the professional training of teachers-musicians of the sections focusing on the practical implementation of the elements of interpretation of a vocal work in the musical and educational process is substantiated.

Keywords: *interpretation of a vocal and choral work, concert and choral performance, conducting, cultural and educational environment.*

Дзюба Олег Андрійович – Народний артист України, професор кафедри музичного та образотворчого мистецтв Ізмаїльського державного гуманітарного університету (м. Ізмаїл, Україна). E-mail: dzubaoleg203@gmail.com

Dzyuba Oleg Andriiovych – People's Artist of Ukraine, Professor of the Department of Musical and Image-Creative Arts, Izmail State Humanitarian University (Izmail, Ukraine). E-mail: dzubaoleg203@gmail.com